

Η κακοδαιμονία του ελληνικού κράτους

Ευγγραφίας: ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

ΔΙΑΜΑΝΤΟΥΡΟΣ

Τίτλος: Οι απαρχές της συγκρότησης
Σύγχρονου Κράτους στην Ελλάδα
(1821-1828)

Εκδόσεις: Μορφωτικό Ίδρυμα
Εθνικής Τράπεζας

ΣΤΗ μελέτη αυτή γίνεται ανάλυση των συνθηκών υπό τις οποίες επιχειρήθηκε για πρώτη φορά η συγκρότηση σύγχρονου κράτους στην Ελλάδα κατά την περίοδο του αγώνα της ανεξαρτησίας (1821-1828).

Από συγκριτικής άποψης, το εγχείρημα αυτό παρουσιάζει ενδιαφέρον τόσο σε ελληνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Από ελληνικής πλευράς η εννοιολόγηση του σύγχρονου κράτους ως υποδείγματος πολιτειακής συγκρότησης βασισμένου σε φιλελεύθερους θεσμούς και ιδέες που συνδέονται με τον Διαφωτισμό και τις εμπειρίες της Γαλλικής Επανάστασης και του Αμερικανικού Αγώνα της Ανεξαρτησίας, διακρίνεται ποιοτικά τόσο από τη μορφή που επέδωξε να προσδώσει στο κράτος ο Ιωάν. Καποδίστριας όσο και από εκείνη που απέκτησε αυτό κατά την περίοδο της απολυταρχίας του Οθωνα. Από διεθνούς πλευράς η προσπάθεια συγκρότησης φιλελεύθερου σύγχρονου κράτους

στην Ελλάδα εγγράφεται σαφώς στη λογική ανάλογων εγχειρημάτων στις ΗΠΑ και την επαναστατική Γαλλία κατά την κρίσιμη πεντηκονταετία (1770-1820) καθώς και στην Ισπανία την Ιταλία και την Πορτογαλία κατά την περίοδο 1810-1820.

Ταυτόχρονα, η ελληνική περίπτωση διαφέρει από της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, εφόσον σ' αυτές η προσπάθεια συ-

γκρότησης φιλελεύθερου σύγχρονου κράτους συνεπαγόταν αλλαγή πολιτικών καθεστώτων αλλά όχι και αλλαγή του κράτους αυτού καθεαυτού, συνεπαγόταν δηλαδή ρήξη με το προϋπάρχον πολιτικό καθεστώς της απολυταρχίας και εγκαθίδριση κάποιου μορφής συνταγματικής μοναρχίας αβασίλευτης δημοκρατίας, αλλά και συνέχεια στο επίπεδο μιας ήδη υπάρχουσας κρατικής οργάνωσης. Η ελληνική περίπτωση όμως συνεπαγόταν ρήξη τόσο σε επίπεδο καθεστώτος όσο και σε επίπεδο κράτους, το οποίο έπρεπε να δημιουργηθεί εκ του μη όντος, παρόλο που δεν μπορούν να θεμελιωθούν συμπεράσματα μακράς πνοής -όπως γράφει ο συγγραφέας Νικήφορος Διαμαντούρος στο τέλος του βιβλίου του- και με βαρύνουσα σημασία στη σύντομη περίοδο των επτά ή οκτώ χρόνων που καλύπτει η μελέτη.

«Οι Απαρχές της συγκρότησης σύγχρονου κράτους στην Ελλάδα 1821-1828, φαίνεται πως οι καταβολές της χρόνιας πολιτικής αστάθειας που ταλανίζει ανέκαθεν την Ελλάδα πρέπει εν μέρει τουλάχιστον να αναζητηθούν στην επαναστατική περίοδο και στο υβριδικό σύστημα που γεννήθηκε από τις προσπάθειες των εκσυγχρονιστών για πολιτικές αλλαγές.

Η μελέτη αυτή του Διαμαντούρου μας δίνει τη δυνατότητα να κατανοήσουμε τη λειτουργία αλλά και τη δυσλειτουργία του σημερινού ελληνικού κράτους και πάνω σε ποια θεμέλια κτίστηκε.